

Protokoll funktionshinderrådet

Närvarande:

Ordförande	Torbjörn Dacke (HSO/FUB)
Ledamöter	Gunnar Sandström (SRF) Gunilla Antemar (HSO/neuro) Niklas Bjurström (HSO/Epilepsi föreningen i Stor-Stockholm) Micaela Kedhammar (Attention) Nils Duwähl (DHR)
Tjänstemän	Maria Karlsson, socialförvaltningen Håkan Andersson, överförmyndarförvaltningen Linda Hamnes, äldreförvaltningen Philip Stewén, borgarrådssekreterare Lisa Gagnerud, socialförvaltningen Hanna Rossetti, socialförvaltningen Therese Englund, socialförvaltningen
Frånvarande	Elsa Brunemalm (SDF) ledamot
Justerare	Gunilla Antemar (HSO/neuro)
Sekreterare	Therese Englund, socialförvaltningen

Tidpunkt:

14:00

Plats:

Digitalt via Skype

Bilagor

1. Bildspel Hanna Rossetti - Revidering riktlinjer SoL och LSS.pdf
2. Bildspel Håkan Andersson 21 september 2023.pdf

1. Godkännande av föredragningslistan

Rådet meddelar att den utsända dagordningen godkändes.

2. Val av justerare och tid för justering

Torbjörn Dacke och Gunilla Antemar utsågs att justera dagens protokoll. Justeringar ska vara klar måndag förmiddag den 25 september 2023.

3. **Hanna Rossetti (utredare, socialförvaltningen)**

Gästar rådet för att berätta om revidering av riktlinjerna för handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning.

Hanna Rossetti visade ett bildspel(se bilaga 1).

Hanna berättade att syftet med denna revidering är för att det finns ett stort behov av förtydligande. Det är också för många separata riktlinjer. Det har också bland annat kommit avgöranden i högsta förvaltningsdomstol och även en ny förvaltningslag har kommit sedan förra revideringen. Arbetet med revideringen av riktlinjerna påbörjades under våren 2022. Förvaltningen ser ett behov av att förtydliga för att öka likställigheten när det gäller handläggning. Det framkommer på de olika chefsforumen men även bland de olika brukarorganisationerna.

Fokus har främst legat på att uppdatera riktlinjerna så att de stämmer överens med aktuell lagstiftning och praxis. Framförallt rör det avsnittet om personlig assistans.

Arbetet har gjorts med juridiska avdelningen och en referensgrupp med chefer, samordnare och handläggare från 8 olika stadsdelsförvaltningar.

Förvaltningen har informerat referensgruppen för verksamhetsområdet funktionsnedsättning där representationer från flera av organisationer ingår. Informationen gick ut skriftligen och de ombads att höra av sig med synpunkter.

I det nya riktlinjeförslaget är det en ändrad disposition, uppdaterade texter och nya avsnitt.

Bra respons har kommit från stadsdelsförvaltningarna.

Hanna vill även lyfta fram att de har sett över frågan om tidsbegränsning och ändringsförbehåll på beslut, utifrån bland annat att JO har ifrågasatt.

Rådet svarar:

Rådet tycker det är väldigt omständligt att ta upp beslut i förvaltningsrätten. De tycker också att staden behöver ändra sitt arbetssätt totalt kring detta. Då det alltid är tidsbegränsning på de ärenden som kommer till dem. Ett medskick är även att det är svårt med följsamheten i stadsdelarna. De följer inte alltid riktlinjerna.

Hanna Rossetti svarar att hon tror att de till stor del följer riktlinjerna nu men att problemet är att de riktlinjer som finns just nu är gamla.

Förvaltningen har även sett över anställning av anhörig vid insatser vid SoL och LSS. I beskrivningar och förfrågningsavtal framgår det att om leverantören anställer en anhörig måste leverantören först inhämta beställarens godkännande innan rekrytering påbörjas. Men finns inte så mycket information om hur det går till. Därför togs det fram ett nytt förslag för detta.

Största skillnaden i riktlinjerna är uppdelningen av SoL och LSS.

I arbetet har det uppmärksammats att det finns behov av riktlinjer för resor till och från verksamhet i stöd av SoL och LSS. Bedömningen är att det behöver vara egna riktlinjer.

Rådet påpekar att staden bör samverka med regionen och ta upp de problem som uppstår när kollektivtrafiken inte fungerar. När beslut/avslag hänvisar till att använda kollektivtrafik är det viktigt att staden belyser de svårigheter som finns efter till exempel neddragning på tågvärdar, att alla lokförare inte har nyckel till den ramp som kan läggas ut mellan tåg och plattform till exempel vilket innebär att resa med kollektivtrafik i många fall inte längre är möjligt, så länge dessa problem kvarstår. För att inte få en ökning i överklagan där fler vill ha både färdtjänst och turbundna resor är det viktigt att staden jobbar tillsammans med regionen.

Hanna Rossetti ser gärna att rådet inkommer med synpunkter på förslaget utifrån ett brukarperspektiv. När beslut är taget i socialnämnden kommer det att läggas ut för remiss till inför beslut i kommunfullmäktige.

4. **Håkan Andersson (förvaltningschef, överförmyndarförvaltningen)**

Berättar om överförmyndarförvaltningens enkätundersökning till ställföreträdare.

Håkan Andersson visar ett bildspel(se bilaga 2).

Håkan Andersson berättar att undersökningen har gått ut till cirka 3000 personer varav det är 1263 personer som har svarat.

En av frågorna är om de är med i Godmansföreningen. Orsaken till det är att godmansföreningen erbjuder utbildningar till gode män och förvaltare, samt har telefonjour där erfarna gode män och förvaltare erbjuder stöd till nya. De kan ge en annan typ av stöd än vad vi som tillsynsmyndighet kan göra då förvaltningen är mer neutrala.

Håkan Andersson menar att det finns många förbättringsåtgärder. Det gäller till exempel arbetet med att nå ut och nå fram till nya ställföreträdare, att de ska bli bättre på att kommunicera med sin huvudman. Även att överförmyndarförvaltningen behöver se över den information, nyhetsbrev med mera. Förvaltningen behöver även bli bättre på att informera om rollen som ställföreträdare. Det gäller inte minst anhöriga som möter särskilda svårigheter i sin roll.

Andra förbättringsåtgärder är med överförmyndarförvaltningens kontaktcenter, där Håkan menar på att kontaktcenter måste utvecklas mer.

Det är genomgående att många tycker att det är svårt att få kontakt med socialsekreterare och biståndshandläggare, något Håkan Andersson menar på att socialtjänsten behöver bli bättre på. Det finns även svårigheter där ställföreträdare gärna vill veta lite mer om sin huvudman innan de tackar ja till uppdraget. Då det råder sekretess kan det vara svårt att få ut någon information. I dessa fall agerar stadsdelsförvaltningarna olika och detta är ett område att arbeta vidare med.

Rådets kommentarer:

Rådet tackar Håkan Andersson för en bra genomgång. Rådet instämmer med det är svårt att få kontakt med rätt personer. Även att det är bra att de tagit fram utbildningar till anhöriga för att hjälpa dem att se gränserna men även kunna ge extra stöd i att vara både anhörig och god man.

Håkan Andersson svarar att det är många som känner en skyldighet att ta på sig uppdraget som anhörig.

Rådet undrar över hur staden tänkt att jobba vidare med frågan om svårigheten med att få kontakt med socialsekreterare och biståndsbedömare?

Håkan Andersson svarar att de tänkt att samarbeta med stadsdelsförvaltningarna. De har en vision om att själva initiera kontakt med stadsdelsförvaltningarna för att prata om det. Även prata om en del andra saker som rör samarbetet med ställföreträdande och socialtjänsten, för huvudmännens bästa och för att se till vilka konsekvenser som blir när samarbetet inte funkar bra. Något som Håkan Andersson säger att de kommer skriva in i verksamhetsplanen för nästa år.

Maria Karlsson undrar om det är skillnad på att få kontakt med äldreomsorg och socialtjänst?

Håkan Andersson svarar att det inte framgår av enkäten.

Rådet menar på att det är lika svårt att få tag på både äldreomsorg och socialtjänst.

5. **Maria Karlsson (verksamhetsutvecklare, socialförvaltningen)**

Berättar om stadens åtgärder för att stötta handläggare i situationer då barn riskerar föras utomlands.

Uppföljning av fråga från föregående möte

- Sprida och implementera rutin om utreseförbud och tillfälligt utreseförbud mot barnäktenskap och könsstympning.
- Sprida och implementera rutin för att upptäcka och agera vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck och utreseförbud
- Erbjudna ärendevägledning, stöd, kompetenshöjande insatser för socialnämnden och stadsdelsnämnderna för att tidigt upptäcka, motverka och förhindra hedersrelaterat våld och förtryck med fokus på utreseförbud.
- Samverkar med stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och civilsamhället för att identifiera behov, framgångsfaktorer samt utvecklingsmöjligheter.
- Deltar i chefsnätverk för chefer inom barn och ungdom och relationsvårdsteamerna i staden.
- Deltar i Kvinnofridsnätverket, arbetsgruppen för våld i ungas nära relationer samt Utbildningsförvaltningens arbetsgrupp: våga fråga, lyssna och agera!
- Samverkar tätt ihop med Origo, Barnahus och KC-vuxen.

Aktuellt är att ta fram en checklista kopplat till: Rutin om utreseförbud och tillfälligt utreseförbud mot barnäktenskap och könsstympning.

Siffror under 2022:

- 6 beslut om utreseförbud enligt 31 a § LVU
- 8 beslut om tillfälligt utreseförbud enligt 31 d § LVU
- 4 beslut om upphörande enligt 31 g § LVU

Rådets kommentar:

Rådet tackar för ett bra svar. Rådet har funderingar över hur det ska implementeras när ett utreseförbud har utfärdats? Går det vidare till gränspoliserna?

Maria Karlsson svarar att det är något som görs i samverkan med polisen.

6. **Linda Hammes (Avdelningschef, äldreförvaltningen)**

6.1. Uppföljning av fråga: Hur arbetar äldreförvaltningen med de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk?

Staden kräver inte generellt att medarbetare i äldreomsorgen ska kunna nationella minoritetsspråk eller teckenspråk.

Däremot finns det en särskild skrivning i både avtalen med privata utförare och i uppdragsbeskrivning för kommunala verksamheter för vård- och omsorgsboende, hemtjänst och dagverksamhet om att staden gärna ser utförare som kan kommunicera på de nationella minoritetsspråken.

Kompetens om teckenspråk är ett identifierat behov endast inom hemtjänst. I avtal och uppdragsbeskrivning för hemtjänst står det därför att staden ser ett behov av utförare med särskild inriktning inom teckenspråk, det vill säga verksamheter som kan kommunicera på teckenspråk och bemöta enskilda som är döva och dövblinda.

I övrigt försöker äldreomsorgens utförare i möjligaste mån tillgodose de behov av språk som finns på enheterna genom att använda de språkkunskaper som finns bland medarbetarna. Vid behov kan staden erbjuda kompetensutveckling inom nationella minoritetsspråk för befintlig personal eller rekrytera personal med kompetens i efterfrågat minoritetsspråk.

På stadens webb ”Hitta service” kan man söka vård- och omsorgsboenden med särskild språklig eller kulturell inriktning samt hitta information om vilka språk som talas i respektive hemtjänst, dagverksamhet och servicehus. I nuläget finns det två vård- och omsorgsboenden i Stockholm och två i kranskommuner som har inriktning finska språket. Ett boende i Stockholm har inriktning judisk kultur. Inga vård- och omsorgsboenden finns med inriktning av de övriga nationella minoritetsspråken. Av stadens övriga äldreomsorgsutförare uppger sig 57 hemtjänstenheter och ett servicehus ha finsktalande personal. Inga utförare uppger sig ha personal som behärskar de övriga nationella minoritetsspråken eller teckenspråk.

Staden arbetar vidare för att ha möjlighet att erbjuda äldreomsorg på flera nationella minoritetsspråk om efterfrågan finns. Ett förslag som skrevs var om man kunde jobba tillsammans med stadsdelsregionen, där medarbetare som kan nationella minoritetsspråk eller teckenspråk kunde bilda en hemtjänstutförare som kan tillgodose dessa behov.

6.2. Uppföljning av fråga: Vad hände med verksamhetsplanen?

Rådets kommentar:

Ordförande meddelar att den kom med i utskicket till detta råd.

6.3. Fråga från föregående protokoll, där man pratade om där man gav avslag på ledsagning med hänvisning till färdtjänst.

Linda Hamnes har undersökt frågan med strateger på äldreförvaltningen och ingen kände till förekomsten av detta. De håller på att undersöka det för att kunna gå ut med information om att man inte kan avslå och hänvisa till färdtjänst.

6.4. Rådet hade frågor kring ett språkprojekt i Rinkeby för ganska många år sedan men som tydligen var väldigt bra.

Linda har inte hittat mycket om det men att det verkar som att projektet inte finns kvar idag.

Rådets kommentar:

Rådet tycker att det är synd att man släpper bra saker och att mycket är projektstyr.

7. Genomgång av föregående protokoll

7.1. Protokollet läggs till handlingarna.

7.2. Rådets skriftliga svar på punkt 4 från föregående protokoll 2023-08-23:

Rådet är positiva till alla åtgärder som kan leda till att kriminellt agerande inom assistansverksamheten kan begränsas och helst helt stoppas.

Vad som är kriminellt agerande avgör åklagare som för saken vidare till domstol. Frågan är i vilken utsträckning staden skall lämna misstänkta fall vidare till Polis och åklagare?

I första hand är vår uppfattning att stadens handläggning redan innan insatsen beviljas är så grundlig att möjligheten till kriminellt utnyttjande begränsas.

Vid misstanke om kriminellt utnyttjande är det viktigt att staden har en tydlig skiljelinje i synen på vad som kan anses vara kriminellt utnyttjande. Även i de fallet inlämnade tidssedlar mm uppenbart är oriktiga, behöver staden betänka om detta kan vara en funktion av missförstånd, slarv eller okunskap. Eller rent av en funktion av en intellektuell funktionsnedsättning. Vi vill inte se en situation där staden slentrianmässigt överlämnar denna bedömning till Polis och åklagare

Vår viktigaste synpunkt är att staden med dessa riktlinjer inte samtidigt medverkar till att brukarna börjar tveka till att söka det stöd man enligt lag har rätt till. Brukaren och stadens handläggare kan ju ha olika uppfattning om behovet av stöd, och omfattningen på detta. Något som inte i sig gör brukaren eller den som bistår brukaren med assistans till kriminell.

Slutligen önskar vi att riktlinjerna medverkar till en handläggning och hantering som präglas av saklighet och fakta, samt en vokabulär som understryker den önskan. Vi förstår att man inom Polis och åklagarväsende använder begrepp som "simulantfall". Men är ett språkbruk som bör användas i stadens handläggning med mycket stor försiktighet, och aldrig omfatta fall där brukaren och staden kan ha olika uppfattning om behovet av stöd, och omfattningen samt rätten till detta. Var gränsen går för när en brukare överdriver sina behov till den grad att polis och åklagare anser detta brottsligt, kan naturligtvis inte staden alltid avgöra. Men viktigt att ändå försöka göra en egen bedömning så att inte nya riktlinjer leder till att dessa avgöranden slentrianmässigt lämnas över (och belastar) domstolsväsendet.

Hanna Rossetti tackar för synpunkterna, de kommer att sitta ner och titta på ytterliga justeringar i skrivningar utifrån synpunkterna. Hon berättar ytterligare att de ska se över det tillsammans med den juridiska avdelningen för att se över om det går att förtydliga beskrivningen kring bidragsbrottslagen.

7.3. Rådet hade inte några synpunkter angående förändring av ersättning(sidor 4-5) på förra mötet men mellan möten har det kommit till dem att flera stadsdelsförvaltningar är oroliga.

Rådet berättar att bland annat Bromma stadsdelsförvaltning är väldigt bekymrade och påpekat att de har en överrepresentation av den högre kategorin. Dessutom har de profilboenden för den högre kategorin. En synpunkt som är viktig att beakta enligt rådet.

Philip Stewén svarar att det är viktiga synpunkter som både stadsdelsförvaltningar som privata utförare har lämnat. Staden kommer att beakta synpunkterna i arbetet med ersättningsnivåerna och frågan kommer att fortsätta utredas.

8. Socialnämnden

8.1. Föredragningslista socialnämnden 2023-09-26

Rådet har ingen kommentar.

8.6. Remiss av Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen

Rådets kommentar:

Rådet tycker att det är bra skrivet och att det är bra att de väntar på nationella riktlinjer. De menar på att det kan vara problematiskt att samla in uppgifter. De menar också på att det väl inte finns någon evidens för att det minskar risken för att bli utsatt för brott. Snarare att det kanske leder till isolering och mer kriminalitet. De tycker att det är en problematisk fråga.

Hur snabbt ska man bli utlokaliserad ur register och vilka typer av brott ska man acceptera?

8.12. Tertiärrapport 2 2023 för socialnämnden

Rådets kommentar:

Rådet tycker att på sidan 33 i rapporten finns en fin skrivning om hur man jobbar med att skaffa fler särskilda boenden.

Rådet skulle vilja bjuda in LSS-hälsan i vår för en föredragning om deras uppdrag. Det kan vara lite svårgenomträngligt med alla olika aktörer inom hälsoområdet.

9. Äldrenämnden

9.1. Föredragningslista äldrenämnden 2023-09-26

Rådet har ingen kommentar.

9.7. Tertialrapport 2 för äldrenämnden 2023

Rådets kommentar:

Rådet uttrycker oro för att det nämns att man uppfyllt mål där resultatet var att förvaltningen har bidragit till minskad ofrivillig ensamhet hos äldre. Rådet menar på att nu när man dragit ner på bland annat kursverksamhet så är ju risken stor att man ökar ensamhet och social isolering. Rådet berättar att Stockholm stad tillsammans med Danderyds sjukhus gjort en hel del forskning som påvisar att kursverksamhet kan vara ett bra sätt att få ut människor att få sociala nätverk om man lider av psykisk ohälsa och är äldre.

Men samtidigt skriver man i rapporten om psykiatri när det gäller äldre, att det är ett utvecklingsområde.

Rådet undrar varför Äldreförvaltningen uttrycker sig så positivt?

Linda Hamnes svarar att när de skriver att de uppfyllt mål, handlar det om de aktiviteter som de ska göra under året. Det behöver inte vara att det är positivt eller bra, utan att de genomför planerade aktiviteter och jobbar för de mål de satt. Linda menar på att det är något som också är kopplat till demens, att social isolering och ofrivillig ensamhet kan leda till många saker framöver.

Rådet menar att de förstår men att man också kan behöva vara fysisk aktiv i att få iväg äldre till en verksamhet. Att det är viktigt att våga hitta nya arbetsätt för att bryta människors isolering. Inte bara att skapa aktiviteter. Rådet undrar hur man ska gå vidare i området?

Linda Hamnes svarar att det är något som kommer att skrivas in i fleråringen/treåringen som kommer under våren. Hon menar också på att social isolering och ofrivillig ensamhet kanske skulle kunna vara ett fokusområde för rådet under nästa år.

Rådet ställer sig positivt till det.

Rådet pratar även om regeringens budget som kom igår i stort sätt halverar sin budget på sikt för studieförbunden. Något rådet tycker att SKR och kommunerna ta upp, om

man nu har visionen att bryta social isolering och ofrivillig ensamhet.

Rådet flaggar för att studiecirkel inom föreningar kommer behöva ekonomiskt stöd från förvaltningarna. De flesta som medverkar på kursverksamheter är över 65år.

Lisa Gagnerud meddelar att vi under nästa sammanträde som sker fysiskt, kommer vi att prata mer om vilka fokusområden rådet vill ha under nästa år.

Linda Hamnes föreslår att rådet gör en särskild skrivning till framtida protokoll för att politikerna ska kunna få läsa och ta del av på deras sammanträden.

9.10. Remiss av Motion om kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen

Rådet har ingen kommentar.

9.12. Remiss av Motion om att införa en obligatorisk bakgrundskontroll via belastningsregistret inför anställning inom omsorgen och äldreomsorgen

Rådet hänvisar till punkt 8.6. och kommentaren på den punkten.

10. Överförmyndarnämnden

10.1. Föredragningslista överförmyndarnämnden 2023-09-26

Rådet har ingen kommentar.

10.8. Tertiärrapport 2 2023

Rådet ställer sig positivt till sida 5 finns det en skrivning om professionella ställföreträdare. Den verksamheten verkar ha kommit igång på ett bra sätt.

11. Anmälningssärenden/Övrigt

- *Rådet berättade om att det under morgonen var på nyheterna om hur Inspektionen för vård och omsorg riktat kritik mot LSS-boenden. Kritiken handlade bland annat om otillåtna begränsningsåtgärder och att det finns kompetensbrister hos både baspersonal och arbetsledning. Rådet undrar hur Stockholms stad har det på deras boenden?
Rådet tycker det låter intressant att läsa på om och följa upp.*
- *Lisa Gagnerud meddelar att på rådets sammanträde i december så kommer presidiet för socialnämnden och ordförande Alexander Ojanne, Borgarråd och vice ordförande Jan Jönsson, Oppositionsborgarråd att medverka.
Rådet ställer sig positiva till det och ser fram emot att få ställa mer politiska frågor till dem då.*
- *Rådet ställer frågan om tekniken på de digitala mötena. När kommer Zoom X?
Maria Karlsson svarar att socialförvaltningen genomgår utbildning och hämtar ner applikationerna. Hon kan inte säga exakt när. Linda berättar att de har kommit lika långt som Socialförvaltningen. Linda Hamnes berättar att några har varit försöksverksamhet för Zoom X. Men att man nu går in och inför det brett i staden.
Rådet tycker det låter bra, då de missar mötesdeltagare på grund av teknikstrulet. Men uttrycker också att det är märkligt att det inte har hänt något under det senaste året när det talats om att tekniken är bristfällig. Det fungerar inte bra med Skype och de uttrycker missnöje över att bättre teknik står och faller på om en av rådsmedlemmarna kan närvara eller inte.
Rådet tycker att det är bra med digitala möten då det ofta kan vara problem med långa resor och att få färdtjänst, ledsagning och annat att funka bra. De vill helst fortsätta med digitala möten. Men att de får överväga att börja ha fysiska möten om inte tekniken fungerar.
Rådet undrar även hur möjligheterna för hybridmöten ser ut? Så kan man sitta tillsammans och samtidigt ha digital närvaromöjlighet.
Ordförande Torbjörn Dacke berättar att det är ännu svårare att få hybridmöten att fungera. Att några stadsdelar avstår från sådana då det funkar så dåligt. Flera rådsmedlemmar vill ha möten i ett mindre rum då det blir lättare för personer med hörselnedsättning.*

- *Lisa Gagnerud ska se vad det finns för möjligheter för en mindre lokal vid fysiska möten.*

Ordförande tackar för ett bra möte och avslutade mötet.